

Synergie op varkensfokkerij

Cijfers spreken voor Van Bennekom

Niet bij de pakken neerzetten, maar drastische keuzes maken op verschillende gebieden. Dat is wat Van Bennekom een aantal jaren geleden deed. Langs de Lek in Schalkwijk - en onder de rook van Houten - ligt de varkensfokkerij van Arie en Helma van Bennekom. De goede bedrijfsresultaten van de laatste jaren bieden genoeg redenen om dit bedrijf eens onder de loep te nemen.

Arie's vader nam de boerderij aan de Achterdijk in Schalkwijk - welke dateert uit 1896 - van zijn oom over. Het was een gemengd bedrijf, maar in 1969 nam van Bennekom senior afscheid van de koeien. Direct werd er een varkensstal bijgebouwd, waarin de varkens op stro werden gehouden. In 1974 volgde een tweede nieuwe varkensschuur, waarin bewust voor betonroosters werd gekozen. Maar goed ook, want nu kan dezelfde stal nog steeds dienen als dekstal. Door de jaren heen groeide het bedrijf tot 250 zeugen. Vanaf 1986 kwam Arie bij zijn vader in maatschap en door het bouwen van een dragende zeugenstal werd het mogelijk om uit te breiden naar 350 zeugen. Na die tijd werd er regelmatig intern verbouwd. En in 2008 vond de laatste uitbreiding plaats; want vanwege goede resultaten was er gewoonweg extra ruimte nodig voor de vele gespeende biggen. Besloten werd een stal met twee afdelingen gespeende biggen - van elk 200 stuks - en een afdeling voor de geltzeugjes te bouwen.

Een big per jaar omhoog

De laatste vijf jaar is van Bennekom enorm

gestegen in het aantal gespeende biggen per zeug. Dit cijfer was in 2005 nog 22,1 maar lag in 2009 al op 29,2 (zie ook tabel). Dit is dus een stijging van **ruim 1 big per jaar!**

Eigenlijk liggen er drie hoofdredenen ten grondslag aan de basis van dit succes. Op meerdere terreinen maakte Arie namelijk zo'n drie jaar geleden een nieuwe keuze. Ten eerste de overstap naar een andere dierenarts. Van Bennekom woont in een varkensarm gebied en de dienstdoende veearts was geen varkensspecialist. Naast de kennis van zaken liet ook zijn medicijn prijslijst te wensen over. Door de ervaring van een buurman en de kennismaking met een internet dierenarts startte Arie met een nieuwe dierenarts die nu helemaal uit Boxmeer komt. Deze kwam met een duidelijk streven en een onderbouwd stappenplan om de doelen te halen.

In de tweede plaats zat van Bennekom met de resultaten van de JSR fokzeugen in z'n maag. Het levend geboren getal was tot rond de 10,5 gezakt. 'En zo kun je dus nooit aan de gewenste 12 gespeende biggen komen.' Zijn zoektocht naar een ander type fokzeug was begonnen. In tegenstelling tot iedereen die voor de Topigs 20 koos, bekeek Arie op aanraden van zijn dierenarts bedrijven waar met Topigs 10 zeugen van de firma Lindenberg (Nigtevecht) gefokt werd. Slechts twee procent van de Nederlandse zeugen in Nederland is Topigs 10, maar Arie kreeg al snel een zeer goede indruk van dit type zeug en was onder de indruk van de resultaten. Helma is ook blij met de Topigs 10: 'Het is echt een rustig varken, je mag er ook dichtbij komen aan het biggen'. De zeugen worden geïnsemineerd met sperma van tempo beren. Per januari 2010 is Arie echter - op verzoek van de mester - begonnen met de Talent beer, maar hiervan zijn dus nog geen resultaten. Wekelijks gaan er - via handelaar Jan van Dijk - 180 biggen naar de mester, Bert Brak. En als het goed is zijn dit er over een tijdje 180 met nog meer vleesaanzetcapaciteit. Naast de overgang op een ander type zeug, koos van Bennekom ook voor jongere dieren in plaats van dekrijpe gelten. Door over te stappen naar deze $\pm$ 60 kilogram

wegende zeugjes creëer je een verbeterde instroom van diergezondheid. Arie: 'Ze zijn al iets langer op het bedrijf en hebben zo de kans om meer aan de 'flora en fauna' ervan te wennen.'

Voer van Arkervaart

En tenslotte komen we op de derde oorzaak van de enorme groei, die ligt namelijk in de voerkeuze. Met de vorige voerleverancier bleven de resultaten achter, maar de prijzen stegen wel alsmaar. Een collega-varkenshouder zei eens tegen Arie: 'Wat je niet uitgeeft, hoeft je ook niet terug te verdienen.' Dit in het achterhoofd houdende zocht Van Bennekom drie jaar geleden contact met Arkervaart. Vanaf dag één klikte het goed en van Bennekom is blij met het advies, de duidelijkheid en betrokkenheid van Arkervaart. Arie: 'En de chauffeurs zijn trouwens ook altijd op tijd en weten de weg. Dat is wel eens anders geweest. En we zijn ook heel tevreden met de adviseurs. Wilco Bos is heel praktisch ingericht en daar houden we van, daar kun je zelf ook goed mee uit de voeten.' Helma vult aan: 'Zo heeft hij ons bijvoorbeeld een aantal keer goed op weg geholpen met het omleggen van de biggen. Dan weet je echt hoe je te werk moet gaan.'

De combinatie van de veranderingen op genoemde drie vlakken heeft tot een synergetisch effect geleid, het heeft namelijk een win-win-situatie opgeleverd voor wat betreft het aantal gespeende biggen per zeug per jaar (nu: 29,2) en het aantal levend geboren biggen en de gespeende biggen per worp (respectievelijk nu 13,5 en 11,9). Maar het leverde ook een win-win-situatie op voor onder andere de groei en het sterftecijfer (zie ook tabel).

Met de huidige resultaten zit Van Bennekom zeker binnen de groep van de 25% beste resultaten binnen Agrovision.

Kunstzeug & castratiestop

De benaming 'Bunkerschuur 1' roept misschien ook bij u de vraag op: wordt er door de varkens in deze schuur zoveel meer gebunkerd? Maar nee, het heeft een andere oorzaak; de schuur grenst namelijk aan één van de oude bunkers die deze omgeving - de nieuwe Hollandse waterlinie - rijk is. Van Bennekom synchroniseert de geboortes. Alles wat op donderdagmiddag nog niet gebigd heeft, krijgt een spuitje planate. 'Het is wel niet helemaal natuurlijk, maar het geboorteprocess verloopt zo erg goed'.

op een goede manier afbouwen. Ik ben nu 51 jaar en als ik er weer een half miljoen tegenaan investeer moet ik zeker tot m'n 65e. Natuurlijk was dat een ander verhaal geweest als er wèl een bedrijfsopvolger was geweest. Maar één ding is zeker: we blijven hier wonen!

Arie heeft samen met adviseurs Wilco Bos en Dirk van den Brandhof een BOP (bedrijfsontwikkelingsplan) opgesteld, welke noodzakelijk is om de bedrijfssituatie te gedogen tot 2013. Bij de invulling van dit plan is gezocht naar alle mogelijkheden om de bedrijfsontwikkeling goed in te vullen, zodanig dat deze bedrijfseconomisch verantwoord is.

Paragliding

Al een aantal jaar heeft Arie een stuk land van een kilometer lang verhuurd aan Paragliding Holland. De mooie omgeving leent zich uitermate goed voor deze activiteit. Zo'n 150 meter vanaf het woonhuis maken jaarlijks (juli tot november) honderden mensen hier gebruik van. Via een lier wordt men met scherm en al omhooggetrokken. Uiteindelijk gaat de lier los, om zo de wereld vanuit de lucht te kunnen ervaren. De familie van Bennekom vindt het een leuke bezigheid en kijkt weer uit naar het komende seizoen. Maar qua vergunningen valt het nog wel tegen, zo is het seizoen beperkt tot slechts vier maanden per jaar. 'Wat ons erg tegenvalt, is dat aan zoveel kanten wordt gepromoot dat je als boer een recreietak moet starten. Maar als puntje bij paaltje komt, mag je commercieel gezien helaas vaak niets.'

*Margrit van de Braak
Wilco Bos*

Alle 16 zeugen die in een week uitgerekend zijn, biggen dan uiterlijk zaterdag. Op zaterdagmiddag schrijft Arie alle tomen van meer dan 12 biggen op en dan maakt hij - indien nodig - pleegzeugen van de zeugen die een week eerder hebben geworpen. De moederzeug die haar jongen dus na één week 'kwijt is', kan dus soms rekenen op een stel pleegbiggen. Zo doet zij dienst als 'pleegzeug' en kunnen grote tomen biggen - verdeeld in kleinere groepjes - toch van voldoende voeding voorzien worden, al is het dan niet van hun eigen moeder.

Vanaf dag 7 gaan de biggen een deurtje verderop, alwaar de biggen in kleine afdelingen terecht komen. Allereerst krijgen de biggen dan melk van de melkmachine (de 'kunstzeug'). Vanaf 10 dagen krijgen ze hier vast voer naast en na 16 dagen wordt dit geheel vast voer.

Uiteindelijk levert Van Bennekom na ± 10 weken 180 varkens aan de mester, met wie de relatie zeer goed is. 'Het is een zeer positief kritische vleesvarkenshouder, waarmee we al jarenlang samenwerken.' Hun beider belang is groot en beide partijen zijn zich daar erg van bewust. Zo was het voorstel van de mester om te stoppen met castreren vanwege een verwacht positief effect op de gezondheid. Dit is de reden dat Arie nu sinds drie weken gestopt is met castreren. Hij volgt het Welfare Programma van Vion. Dit levert de mester voordelen op, zoals een verbeterde gezondheid en een lagere voederconversie bij de beren. En uiteindelijk realiseert men zo dus een varken wat nóg meer aan de eisen en wensen van de markt voldoet.

Onverwachte nood als bijbaan

Op maandag, woensdag en vrijdag is er een medewerkster op het bedrijf. Helma werkt in de verpleging, maar springt daarnaast bij op de dagen dat de medewerkster er niet

is. Zonen Niels (18) en Joost (15) doen wel graag allerlei klussen op het bedrijf, maar het varkens fokken zit hen niet in de genen. Arie: 'Ik ben zelf ook niet met de varkens getrouwd hoor.

Voorafgaand aan de laatste jaren was het in de varkenshouderij natuurlijk niet altijd 'rozengeur en maneschijn'. De resultaten van de laatste jaren hebben Arie echter veel moed en inspiratie bezorgd. Hij zit in een positieve spiraal en dat draagt duidelijk bij aan zijn dagelijks werkgenot. 'Maar het is niet zaligmakend en ik ben nu eenmaal gaan varkens fokken omdat mijn vader het deed. Anders weet ik niet of ik wel varkenshouder was geworden. Bovendien kan ik ook enorm genieten van andere bezigheden, zoals mijn werk voor de brandweer.' Arie zit inmiddels 31 jaar bij de brandweer van Schalkwijk en hij helpt graag in onverwachte nood. Zeker overdag is hij één van de weinige beschikbare mensen binnen zijn korps. Dan moet hij wel gaan als er een oproep is, ook al is de weg naar de kazerne zeker zes kilometer.

Er is dus op dit moment geen voor de hand liggende bedrijfsopvolger, maar dat stemt Arie niet negatief. 'Ik wil het bedrijf wel up-to-date houden of ter zijner tijd eventueel

Varkenshouderij	Van Bennekom	Landelijk gemiddelde	Landelijk Economische top 25%
Bedrijfsworpindex	2,41	2,39	2,44
Aantal gespeende biggen per zeug per jaar	29,2	27,5	28,8
Herinseminaties	6%	8%	6%
Aantal levend geboren biggen per worp	13,5	13,2	13,4
Sterftepercentage tot spenen	10,9	12,9	12,3
Aantal gespeende biggen per worp	11,9	11,5	11,8
Gemiddelde biggengroei/dag	362 gram	337 gram	341 gram